

Et utdrag av historien om Rotary

Lillehammer Rotaryklubb 17.02.2026

23. februar 1905 - en viktig dato i Rotary-historien

- **Fire menn møttes på et kontor**

- Gustavus Loehr, Silvester Schiele, Hiram Shorey og Paul Harris

To viktige personer for utvikling og oppbygging

Harry L. Ruggles

og Chesley (Ches) Perry

Paul Harris (1868 - 1947) – kort oppsummering

- født i Racine, Wisconsin, en liten by nord for Chicago
- vokste opp hos besteforeldre i Wallingford, Vermont
- studerte jus i Iowa City – ferdig utdannet i 1890
- var vagabond i fem år
- begynte som advokat i Chicago i 1896
- startet en klubb i Chicago i 1905
- var den visjonære lederen for utviklingen og veksten i Rotary

Rotary – årsaken til suksess

- et medlem fra hver profesjon
- god kommunikasjon
- et fellesskap for ledere som lærte av hverandre
- yrkesstolthet og høy moral
- Paul Harris vokste opp i et nærmiljø som la vekt på læring og tradisjoner
- Paul Harris hadde et stort nettverk både i Chicago og i USA etter årene som vagabond

Rotary – nye klubber

- Paul Harris ønsket å etablere nye klubber i andre byer – møtte motstand i egen klubb
- I 1908 og 1909 ble det dannet klubber i San Francisco, Oakland, Seattle, Los Angeles, New York, Boston og Tacoma. Midtvesten manglet
- En gruppe reiste til Minnesota med det formålet å få dannet klubb/klubber i Twin Cities

Reise til Minneapolis-St. Paul

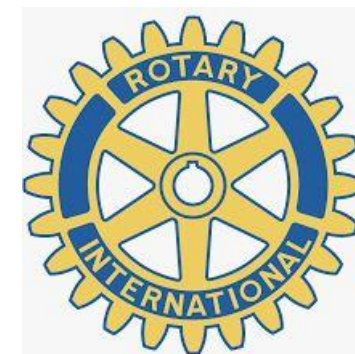
Rotary – The Rotary Foundation (TRF)

- Rotary-bevegelsen utviklet seg fra å være en introvert bevegelse til å bli en organisasjon som la vekt på humanitære oppgaver.
- Et økonomisk fundament var viktig
- Archibald (Arch) C. Klumph var president for den internasjonale organisasjonen i året 1916/1917.
- På Rotary convention i Atlanta i juni 1917 foreslo han å etablere et fond – «endowment for the purpose of doing good in the world»
- Fra en beskjeden start utviklet det seg til å bli et av de største humanitære fondene i verden.
- Fondet gjorde det mulig å starte et program for bekjempelse av polio i 1979

Rotary – navn og emblem

- Navnet på klubben ble bestemt på et av de første møtene. «Rotation club» ble nedstemt. Hva med Rotary Club?
- Montague Bear var en av de første medlemmene. Han var gravør og fikk i oppdrag å lage forslag til et emblem.
- Hjulet symboliserte rotasjon og det var knyttet til yrker.
- Mange versjoner ble utviklet og det tok et par tiår før den endelige utformingen ble vedtatt.

Rotary convention

- Med Rotary-klubber over hele USA var det nødvendig å møtes bl.a. for å utvikle et felles regelverk.
- Club One i Chicago inviterte til den første kongressen 15. til 17.8 1910.
- Det ble starten på en årlig samling av rotarianere

•

Fra Edinburgh til Kristiania

- Den første Rotary convention i Europa ble arrangert i Edinburgh 13. til 16. juni 1921.
- Kongressen er blant annet kjent for vedtaket om at «A Rotary Club should be comprised of men...»
- I en av de to båtene med delegater fra USA var norsk-amerikaneren og nord-trønderen Olaf M. Oleson fra Fort Dodge RC.
- Etter kongressen reiste han til Kristiania der han møtte sin nevø Olaf Wergeland Five som var kaptein i Garden.
- Den aldrende apotekeren, gründeren og filantropen fra Midtvesten i USA sådde idéen om en Rotary-klubb i Norge
- Den 13. oktober 1921 var ni potensielle medlemmer samlet til det første møte i en blivende Kristiania Rotary Klubb

Mannen som brakte Rotary til Norge

Olaf M. Oleson (1849-1944) fra Fort Dodge, Iowa
døpt Oluf Martin Five, fra Kvam, nord for Steinkjer

Det første styret i Kristiania Rotary Klubb

Oslo Rotary Klubb – datoer i 1921 og 1922

- 13.10. 1921 Organisasjonskomite ble valgt
- 23.02. 1922 Kristiania Rotary Klubb ble konstituert
- 21.04. 1922 Beslutning om søknad om godkjenning
- 17.05. 1922 Søknaden ble mottatt i Chicago
- 01.06. 1922 Kristiania Rotary Klubb fikk sitt charter
- 12.09. 1922 Arch C. Klumph overleverte charterdokumentene

Oppgavene de første årene

- Opplegget fra USA ble kopiert med lokale tilpasninger
- Lunsjmøter
- Klubbsaker
 - Regelverk
- Foredrag
 - Inviterte
 - Yrkesforedrag
- Prosjekter
 - Nye klubber
 - Feriested for unge jenter

Oslo Rotary Klubb - «avkom»

• Stavanger	1827	18.10.1924	Gjøvik	7728	17.03.1951
• Bergen	1865	27.12.1924	Hamar	7758	09.04.1951
• Trondheim	2226	25.01.1926	Lillehammer	7799	26.05.1951
• Skien	2327	08.02.1927	Brumunddal	7804	30.05.1951
• Kristiansand	3416	23.02.1931	Ekeberg		23.04.1952
• Tønsberg	3459	19.06.1931	Lillestrøm		18.04.1955
• Fredrikstad	3502	07.02.1932	Nordstrand		09.06.1960
• Drammen	3980	23.05.1936	Athenæum		16.10.1980
• Hønefoss	6039	13.05.1948	Vestheim		23.02.1982
• Gimle	7629	28.10.1950			

Lillehammer RK – forfedre

• Klubb	Charterdato	Nummer
• Chicago	23.02 1905	1
• Minneapolis RC (Club #9)	18.02. 1910	9
• Sioux City RC	01.12. 1912	54
• Fort Dodge RC	09.06. 1917	268
• Kristiania (Oslo) RK	01.06. 1922	1211
• Lillehammer RK	26.05. 1951	7799

Sentrale personer fra de første årene

Nils
Parmann

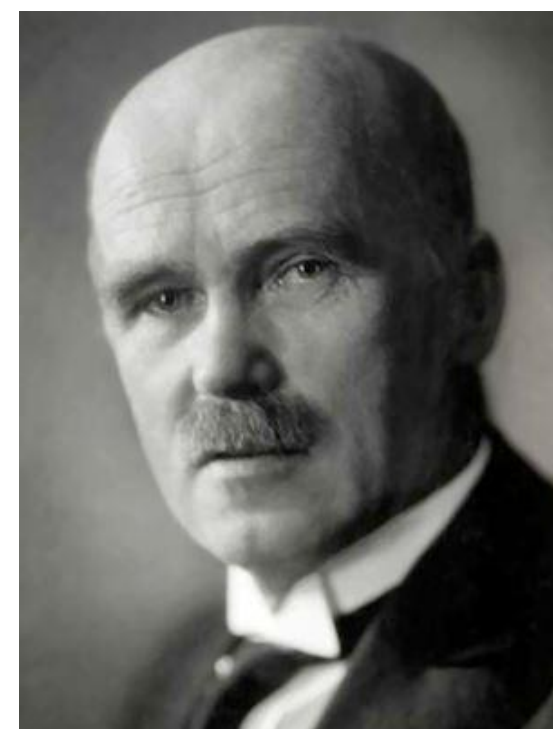
Holger
Sinding-Larsen

Sigvard
Jorfald

Anders
Beer Wilse

Rotary-møte i gamle dager

Fem klubber møttes i Oslo 4.-5.9. 1926

Bilde fra The Rotarian november 1926

Prosjekter i Rotary

- Utvikling av Rotary-klubben og Rotary-bevegelsen var det store prosjektet både for den første klubben i Chicago og Oslo
- Allerede i 1906 ble samfunns-tjeneste satt på dagsorden i Club One
- Det ble «comfort station» i sentrum av Chicago

Prosjekter - samfunnstjeneste

- Et foredrag av sunnhetsinspektør Carl Schiøtz sommeren 1923 åpnet øyne og pengepung hos medlemmene i daværende Kristiania Rotary Klubb.
- Mange barn i hovedstaden trengte et sommeropphold utenfor byen.
- Dette ble starten på en langt prosjekt som ble avsluttet nærmere 50 år senere.
- Våren 1924 kjøpte klubben eiendommen Rognlia på Krokskogen.
- Fra høsten 1929 leide de en bygning på gården Trogstad på Skreia

Rotary-hytta på Sollihøgda – innviet desember 1938

Kreativitet i markedsføring

Polio – det største Rotary-prosjektet

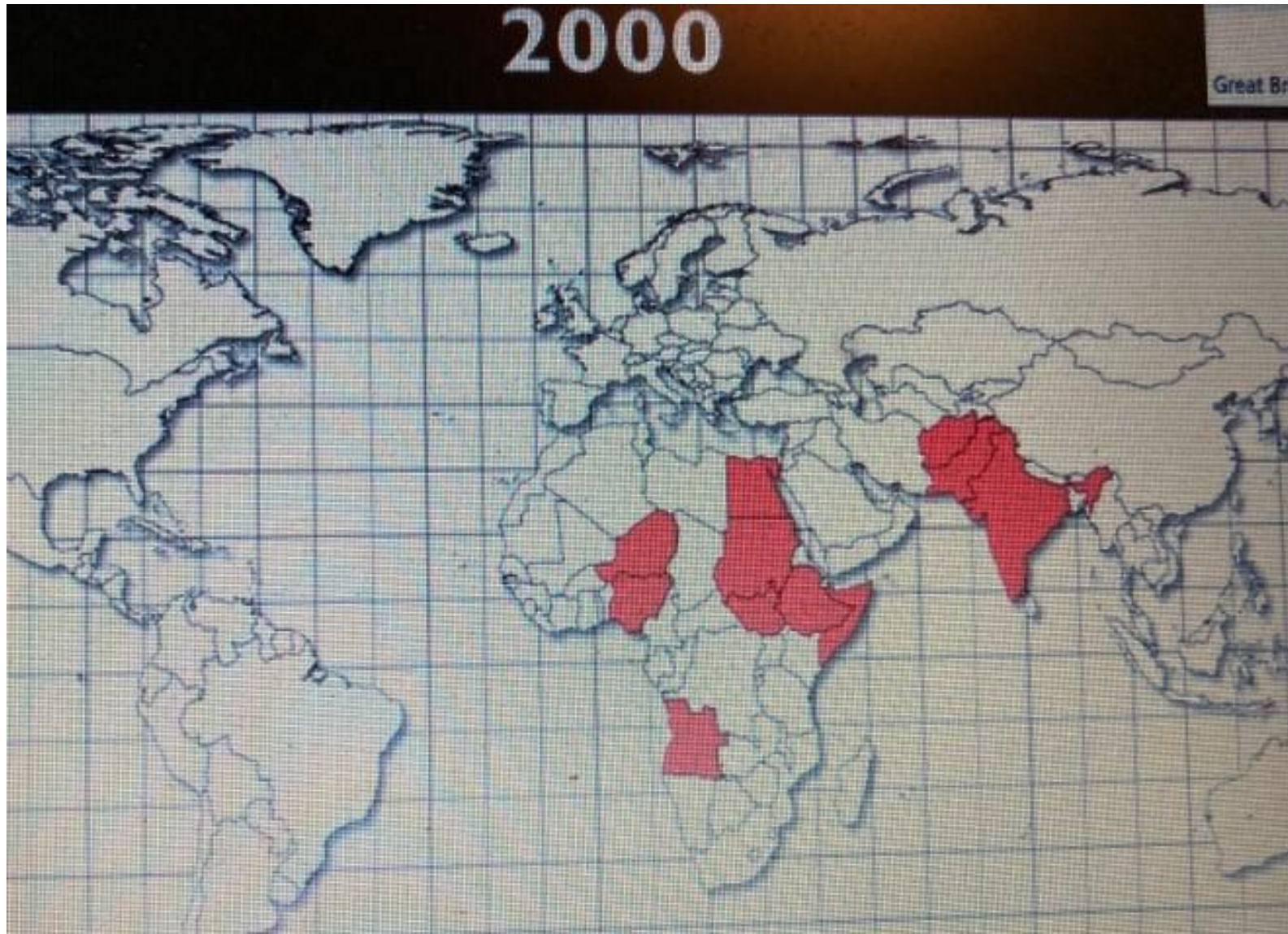
Land med polio 1980

Land med polio 1989

Land med polio 2000

Land med polio 2010

Land med polio 2020

Etikk

- Mange av de første rotarianerne hadde en bedrift. Paul Harris var opptatt av god moral innen forretningslivet. Etikk var en del av grunnmuren i Rotary og det kom til uttrykk i handling på flere måter.
- I 1932 formulerte Herbert Taylor fire setninger som skulle være et etisk kompass for medlemmene. Four-way-testen har også blitt tatt i bruk utenfor Rotary. Den er fortsatt aktuell, blant annet innen politikk

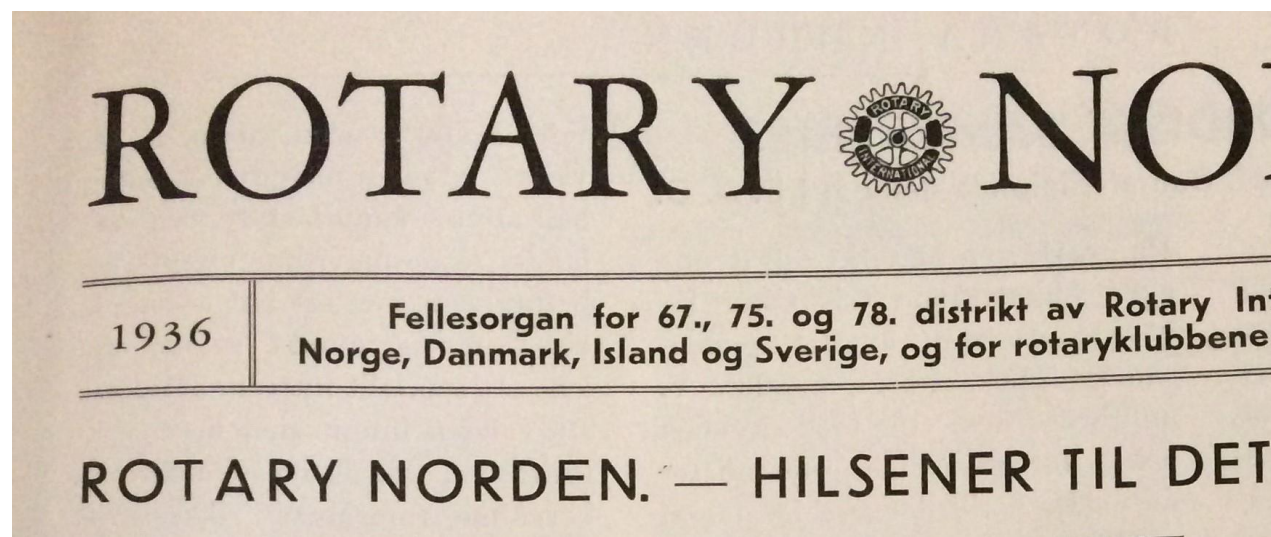
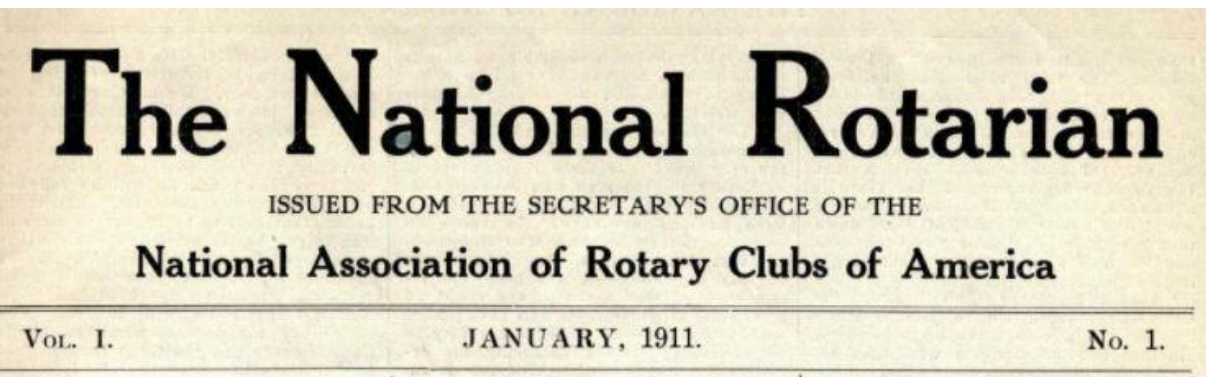
Er det sant?

Er det rettferdig overfor alle det angår?

Vil det skape forståelse og bedre vennskap?

Vil det være til beste for alle det angår?

Tidsskrifter

Kvinner i Rotary – en lang prosess i en konservativ organisasjon

8 Fredag 7. juli 1989

FREDAG

DRIVA

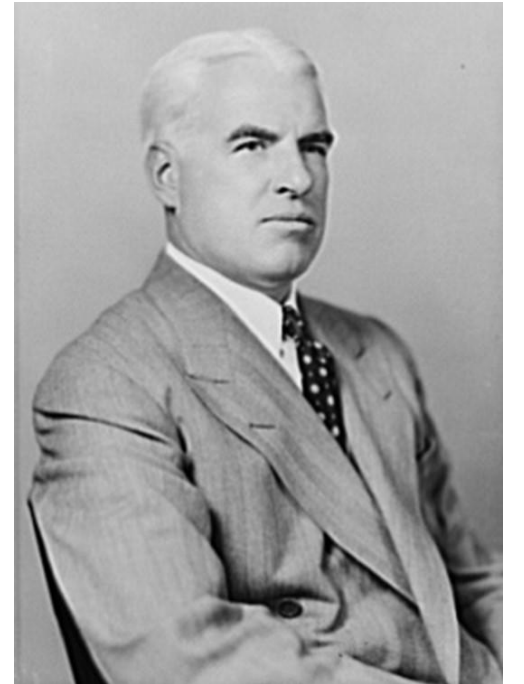
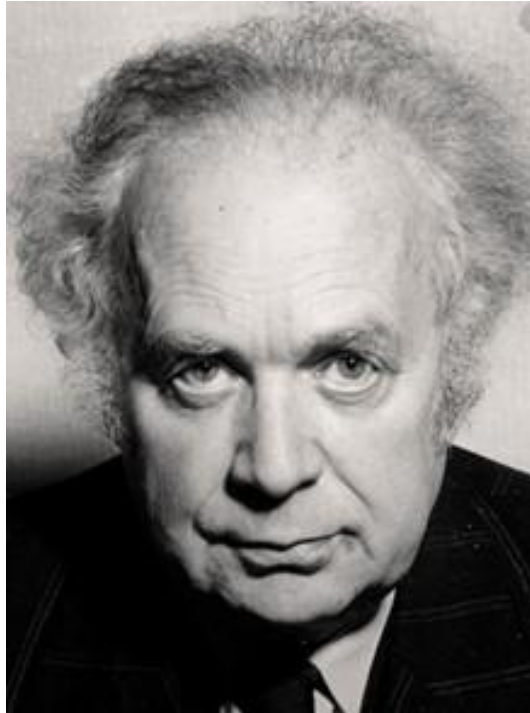
ROTARY - NÅ OGSÅ FOR KVINNER:

Første jente i «gutteklubben»

Rotary er ikke lenger noen ren «gutteklubb». Denne internasjonale organisasjonen som Norge har eksistert siden 1922, ble 1. juli åpnet for kvinnelige medlemmer i Norge, og Sunndal Rotary tok opp sitt første kvinnelige medlem under et møte onsdag. Eli Dahle som opplæringsleder ved Sunndal Verk, er den første jente i «gutteklubben» på Sunndalsøra...

Konflikt og konfliktforebygging

Rotary-historie - digitalt

Oslo Rotary Klubb jubileumsbok Omtanke uten baktanke

Søk på Google: Nasjonalbiblioteket ***nb.no***.

Søkeord: **Omtanke uten baktanke**

www.rotary.org. Søkerord: **history**

www.therotarianminute.org

Søk på Google: **the rotarian google books**

